

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ സുന്ദരകാണ്ഡേ

॥ ദ്വാവിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ദ്വാവിംശഃ സർഗഃ ॥

രാവണേന തസ്യഃ കൃതേ മാസദ്വയാവധേഃ പ്രദാനം സീതാകർത്യകം
തസ്യ ഭർത്തനം രാവണസ്യ താം നിർഭർത്യ രാക്ഷസീനാം
നിയന്ത്രണേ സംസ്ഥാപ്യ സ്ത്രീഭിഃ സഹ സ്വഭവനേ ഗമനം

സീതായാ വചനം ശ്രുത്വാ

പരുഷം രാക്ഷസേശ്വരഃ |

പ്രത്യുവാച തതഃ സീതാം

വിപ്രിയം പ്രിയഭർശനാം || 5.22.1 ||

യഥാ യഥാ സാന്ത്വയിതാ

വശ്യഃ സ്ത്രീണാം തഥാ തഥാ |

യഥാ യഥാ പ്രിയം വക്താ

പരിഭൂതസ്തഥാ തഥാ || 5.22.2 ||

സന്നിയച്ഛതി മേ ക്രോധം

ത്വയി കാമഃ സമുത്ഥിതഃ |

ഭവതോ മാർഗമാസാദ്യ

ഹയാനിവ സുസാരഥിഃ || 5.22.3 ||

വാമഃ കാമോ മനുഷ്യാണാം

യസ്മിൻ കില നിബധ്യതേ |

ജനേ തസ്മിംസ്ത്വനുക്രോശഃ

സ്നേഹശ്ച കില ജായതേ || 5.22.4 ||

ഏതസ്മാത് കാരണാന ത്യാം
 ഘാതയാമി വരാനനേ |
 വധാർഹാമവമാനാർഹാം
 മിഥ്യാ പ്രവ്രജനേ രതാം || 5.22.5 ||

പരുഷാണി ഹി വാക്യാനി
 യാനി യാനി ബ്രവീഷി മാം |
 തേഷു തേഷു വധോ യുക്ത -
 സ്തവ മൈമിലി ദാരുണഃ || 5.22.6 ||

ഏവമുക്ത്യാ തു വൈദേഹീം
 രാവണോ രാക്ഷസാധിപഃ |
 ക്രോധസംരംഭസംയുക്തഃ
 സീതാമുത്തരമബ്രവീത് || 5.22.7 ||

ദ്വൗ മാസൗ രക്ഷിതവ്യൗ മേ
 യോവധിസ്തേ മയാ കൃതഃ |
 തതഃ ശയനമാരോഹ
 മമ ത്യാം വരവർണിനി || 5.22.8 ||

ദ്വാദ്യാമൂർധ്വം തു മാസാദ്യാം
 ഭർതാരം മാമനിച്ഛതിം |
 മമ ത്യാം പ്രാതരാശാർഥേ
 സുദാശേരത്യന്തി ഖണ്ഡശഃ || 5.22.9 ||

താം ഭർത്സ്യമാനാം സമ്പ്രേക്ഷ്യ
 രാക്ഷസേന്ദ്രേണ ജാനകീം |
 ദേവഗന്ധർവകന്ധയാസ്താ
 വിഷേദുർവികൃതേക്ഷണാഃ || 5.22.10 ||

ഓഷ്ഠപ്രകാരൈരപരാ
 നേത്രൈർവക്ത്രൈസ്തമാപരാഃ |
 സീതാമാശ്വാസയാമാസു -
 സ്തർജ്ജിതാം തേന രക്ഷസാ || 5.22.11 ||

താഭിരാശ്വാസിതാ സീതാ
 രാവണം രാക്ഷസാധിപം |
 ഉവാചാത്മഹിതം വാക്യം
 വൃത്തശൗടീർയഗർവിതം || 5.22.12 ||

നൂനം ന തേ ജനഃ കശ്ചി -
 ദസ്മിന്നിഃശ്രേയസി സ്ഥിതഃ |
 നിവാരയതി യോ ന ത്യാം
 കർമ്മണോസ്താദ് വിഗർഹിതാത് || 5.22.13 ||

മാം ഹി ധർമാത്മനഃ പത്നീം
 ശചീമിവ ശചീപതേഃ |
 ത്വദന്യസ്മിഷു ലോകേഷു
 പ്രാർഥയേൻമനസാപി കഃ || 5.22.14 ||

രാക്ഷസാധമ രാമസ്യ
 ഭാർയാമമിതതേജസഃ |
 ഉക്തവാനസി യത് പാപം
 ക്വ ഗതസ്തസ്യ മോക്ഷ്യസേ || 5.22.15 ||

യഥാ ദൃപ്തശ്ച മാതംഗഃ
 ശശശ്ച സഹിതൗ വനേ |
 തഥാ ദ്വിരദവദ് രാമ -
 സ്ത്വം നീചഃ ശശവത് സ്തുതഃ || 5.22.16 ||

സ ത്വമിക്ഷ്യാകുനാമം വൈ
 ക്ഷിപന്നിഹ ന ലജ്ജസേ |
 ചക്ഷുഷോ വിഷയേ തസ്യ
 ന യാവദുപഗച്ഛസി || 5.22.17 ||

ഇമേ തേ നയനേ ക്രൂരേ
 വികൃതേ കൃഷ്ണപിംഗലേ |
 ക്ഷിതൗ ന പതിതേ കന്യാ -
 ന്മാമനാർയ നിരീക്ഷതഃ || 5.22.18 ||

തസ്യ ധർമാത്മനഃ പത്നീ
 സ്തൃഷ്യാ ദശരഥസ്യ ച |
 കഥം വ്യാഹരതോ മാം തേ
 ന ജിഹ്യാ പാപ ശീർയതി || 5.22.19 ||

അസന്ദേശാത്തു രാമസ്യ
 തപസശ്ചാനുപാലനാത് |
 ന ത്യാം കുർമി ദശഗ്രീവ
 ഭസ്മ ഭസ്മാർഹതേജസാ || 5.22.20 ||

നാപഹർതുമഹം ശക്യാ
 തസ്യ രാമസ്യ ധീമതഃ |
 വിധിസ്ത്വ വധാർഥായ
 വിഹിതോ നാത്ര സംശയഃ || 5.22.21 ||

ശൂരേണ ധനദ്രാത്രോ
 ബലൈഃ സമുദിതേന ച |
 അപോഹ്യ രാമം കന്യാച്ചിദ്
 ദാരചൗർയം ത്വയാ കൃതം || 5.22.22 ||

സീതായാ വചനം ശ്രുത്വാ
 രാവണോ രാക്ഷസാധിപഃ |
 വിവൃത്യ നയനേ ക്രൂരേ
 ജാനകീമൻവവൈക്ഷത || 5.22.23 ||

നീലജീമൂതസങ്കാശോ
 മഹാഭൂജശിരോധരഃ |
 സിംഹസത്തൃഗതിഃ ശ്രീമാൻ
 ദീപ്തജിഹ്വോഗ്രലോചനഃ || 5.22.24 ||

ചലാഗ്രമുകുട്രപ്രാംശു -
 ശ്ചിത്രമാൽയാനുലേപനഃ |
 രക്തമാൽയാംബരധര -
 സ്തപ്താംഗദവിഭൂഷണഃ || 5.22.25 ||

ശ്രോണീസുത്രേണ മഹതാ
 മേചകേന സുസംവൃതഃ |
 അമൃതോത്പാദനേ നഭോ
 ഭൂജംഗേനേവ മന്ദരഃ || 5.22.26 ||

താഭ്യാം സ പരിപൂർണാഭ്യാം
 ഭൂജാഭ്യാം രാക്ഷസേശ്വരഃ |
 ശുശ്രൂഭ്യേചലസങ്കാശഃ
 ശൃംഗാഭ്യാമിവ മന്ദരഃ || 5.22.27 ||

തരുണാദിത്യവർണാഭ്യാം
 കുമ്പലാഭ്യാം വിഭൂഷിതഃ |
 രക്തപൽലവപുഷ്പാഭ്യാ -
 മശോകാഭ്യാമിവാചലഃ || 5.22.28 ||

സ കൽപവൃക്ഷപ്രതിമോ
 വസന്ത ഇവ മുർത്തിമാൻ |
 ശൃശാനചൈത്യപ്രതിമോ
 ഭൂഷിതോഽപി ഭയങ്കരഃ || 5.22.29 ||

അവേക്ഷമാണോ വൈദേഹീം
 കോപസംരക്തലോചനഃ |
 ഉവാച രാവണഃ സീതാം
 ഭൂജംഗ ഇവ നിഃശ്വസൻ || 5.22.30 ||

അനയേനാഭിസമ്പന്ന -
 മർഥഹീനമനുവ്രതേ |
 നാശയാമ്യഹമദ്യ ത്യാം
 സൂര്യഃ സന്ധ്യാമിവൗജസാ || 5.22.31 ||

ഇത്യുക്ത്യാ മൈമിലീം രാജാ
 രാവണഃ ശത്രുരാവണഃ |
 സന്ദർശ തതഃ സർവാ
 രാക്ഷസീർഘോരദർശനാഃ || 5.22.32 ||

ഏകാക്ഷീമേകകർണാം ച
 കർണപ്രാവരണാം തഥാ |
 ഗോകർണീം ഹസ്തികർണീം ച
 ലംബകർണീമകർണികാം || 5.22.33 ||

ഹസ്തിപദ്യശ്വപദ്യൗ ച
 ഗോപദീം പാദചൂലികാം |
 ഏകാക്ഷീമേകപാദീം ച
 പൃഥുപാദീമപാദികാം || 5.22.34 ||

അതിമാത്രശിരോഗ്രീവാ -
 മതിമാത്രകുചോദരീം |
 അതിമാത്രാസ്യനേത്രാം ച
 ദീർഘജിഹ്യാനവാമപി || 5.22.35 ||

അനാസികാം സിംഹമുഖീം
 ഗോമുഖീം സുകരീമുഖീം |
 യഥാ മദ്യശഗാ സീതാ
 ക്ഷിപ്രം ദവതി ജാനകീ || 5.22.36 ||

തഥാ കുരുത രാക്ഷസ്യഃ
 സർവാഃ ക്ഷിപ്രം സമേത്യ വാ |
 പ്രതിലോമാനൂലോമൈശ്ച
 സാമദാനാദിഭേദഭിന്നൈഃ || 5.22.37 ||

ആവർജയത വൈദേഹീം
 ദണ്ഡസ്യാദ്യമനേന ച |
 ഇതി പ്രതിസമാദിശ്യ
 രാക്ഷസേന്ദ്രഃ പുനഃ പുനഃ || 5.22.38 ||

കാമമന്യുപരിതാതാ
 ജാനകീം പ്രതി ഗർജത |
 ഉപഗദ്യ തതഃ ക്ഷിപ്രം
 രാക്ഷസീ ധാന്യമാലിനീ || 5.22.39 ||

പരിഷ്വജ്യ ദശഗ്രീവ -
 മിദം വചനമബ്രവീത് |
 മയാ ക്രീഡ മഹാരാജ
 സീതയാ കിം തവാനയാ || 5.22.40 ||

വിവർണയാ കൃപണയാ
 മാനുഷ്യാ രാക്ഷസേശ്വര |
 നൂനമന്യാം മഹാരാജ
 ന ദേവാ ഭോഗസത്തമാൻ || 5.22.41 ||

വിദധത്യമരശ്രേഷ്ഠാ -
 സ്തുവ ബാഹുബലാർജിതാൻ |
 അകാമാം കാമയാനസ്യ
 ശരീരമുപതപ്യതേ || 5.22.42 ||

ഇച്ഛതീം കാമയാനസ്യ
 പ്രീതിർഭവതി ശോഭനാ |
 ഏവമുക്തസ്തു രാക്ഷസ്യ
 സമുത്ക്ഷിപ്തസ്തുതോ ബലീ |
 പ്രഹസൻ മേഘസങ്കാശോ
 രാക്ഷസഃ സ ന്യവർത്തത || 5.22.43 ||

പ്രസ്ഥിതഃ സ ദശഗ്രീവഃ
 കമ്പയന്നിവ മേദിനീം |
 ജ്വലദ്ഭാസ്തുരസങ്കാശം
 പ്രവിവേശ നിവേശനം || 5.22.44 ||

ദേവഗന്ധർവകന്യാശ്ച
 നാഗകന്യാശ്ച താസ്തതഃ |
 പരിവാര്യ ദശഗ്രീവം
 പ്രവിശുസ്താ ഗൃഹോത്തമം || 5.22.45 ||

സ മൈഥിലീം ധർമപരാമവസ്ഥിതാം
 പ്രവേപമാനാം പരിഭർത്സ്യ രാവണഃ |

വിഹായ സീതാം മദനേന മോഹിതഃ

സ്വമേവ വേശ്ഠ പ്രവിവേശ രാവണഃ || 5.22.46 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്ഭാമയണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
സുന്ദരകാണ്ഡേ ദ്വാവിംശഃ സർഗഃ ||